

Botvidsbygdens Släktforskarförening

BSF-nytt 2, 2024

Vårt nästa medlemsmöte är **onsdagen den 24 april kl 19, Seniorhuset, Tumba**

Lennart Palm kommer tillbaka till oss och fortsätter sin berättelse om **gravvalven**; vilka som ligger där och deras levnadshistoria. Lennart var hos oss förra våren och han har lovat oss en spännande fortsättning på sitt tidigare föredrag.

Fika från kl 18.30. Medlemmar 20 kr. Icke medlem 40 kr.

ÅRSMÖTET

Det har varit årsmöte och 31 medlemmar var närvarande och lyssnade först på Martin Ståhl, kommunarkivarie, som talade om att transkribera och digitalt tillgängliggöra en del av kommunens historiska arkivmaterial. Kanske kan vi på något sätt delta i detta samarbets-projekt med Stockholms stadsarkiv.

Därefter var det årsmötesförhandlingar. Ulla Comérus valdes till att leda förhandlingarna och det gjorde hon med van hand. De val som förrättades var:

Ordförande för ytterligare 1 år: Carin Johansson (omval).

Det blev också omval av Inger Feldhofer, Mats Johansson och Monica Andersson i styrelsen. Som revisorer valdes Ann Johansson (omval) och Kicki Frisk (nyval). Valkommittén omvaldes: Lis-Beth Sagen och Rolf Werner. Roland Gustavsson och Bo Pettersson som avgick kommer att avtäckas med blommor vid ett senare tillfälle.

Vi avslutade kvällen med några gamla filmer från Filmarkivet.se som besågs tillsammans med pop corn som sig bör på en biograf. Vi hade också utlottning på våra biobiljetter där man vann böcker m. m. som man kan ha nytta av i sin forskning.

Det var en mycket trevlig kväll hördes det i sorlet på väg ut ur lokalen.

Den 22 februari hade vi besök av Isak Lidström som talade om de sista bödlarna.

Isak är egentligen lektor i idrottsvetenskap men har ”halkat in” på det här med bödlar då han i tonåren började intressera sig för avrättningsplatser som han sade finns ”överallt”.

Man kan hitta uppgifter om bödlarna i Justitierevisionens arkiv, besvärs- och ansökningsmål.

Bödlarna har också kallats mästermän. Det fanns mästermansbetjänt = rackare eller bödelsknekt.

En bödel som han berättade om var Carl Gustaf Hafström som egentligen var bildhuggare men som hade bödelssysslan vid sidan om. Arbetet gick vidare till hans son Carl Ludvig Hafström.

I Stockholm gick den sista resan för de dömda från Södra Stadshuset (nuvarande Stadsmuseet) via Götgatan till galgbacken i Hammarby. Man gjorde halvhalt på källaren Hamburg där den dödsdömde fick sista supen. Han kunde välja mellan champagne, portvin eller öl. Glasen sparades och man ristade in den dödsdömdes namn i glaset. Det finns några bevarade på Stadsmuseet.

Vid Grinds Hage (ungefär vid Eriksdalsbadet) bodde skarprättardrängen.

1858 begränsades antalet skarprättare i landet. Tidigare hade man haft en skarprättare/län. Nu måste man sända efter en skarprättare från någon annan del av landet om man inte hade en egen.

1864 kom en ny strafflag. Dödsstraffet skulle vara kvar, men skulle inte tillämpas. Den dödsdömde skulle benådas.

Den sista offentliga avrättningen i Sverige skedde den 18 maj 1876 då Gustav Adolf Eriksson Hjert och Konrad Pettersson Lundqvist Tector avrättades för rånmord. De avrättades på samma dag och vid samma tid men på olika platser. Hjert avrättades på Lidamon utanför Malmköping och Tector på Stenkumla Backe på Gotland. De hade dömts till döden i september 1875 och den 17 mars 1876 fastställdes dödsdomen på de båda av Högsta Domstolen.

I samhället hade man debatterat för ett ”humanare dödsstraff” och för detta importerades en giljotin från Frankrike. Vår siste skarprättare, Anders Gustaf Dalman, genomförde 6 dödsstraff med handbila samt en gång med giljotinen. Det var Alfred Andersson Ander som avrättades den 23 november 1910 med giljotinen. Det var den enda gången den användes. Det var också den sista avrättningen i Sverige. Dödsstraffet avskaffades sedan 1921 i fredstid men fanns kvar ändå till 1972 i krigstid.

Lite kuriosa om giljotinen finns att läsa på Långholmens Fängelsemuseums hemsida: Giljotinen beställdes från Frankrike för cirka 3 000 kr, men hur skulle den deklarerars

i tullen? Man kallade då giljotinen för ett jordbruksredskap och erlade 258,20 kr i tullavgift. Efter att den använts packades den ner i sin originallår och finns numera på Julita Gärd som passande nog är ett jordbruksmuseum.

Text: Monica Andersson

Våren avslutas med ett studiebesök på Blockmakarens Hus onsdagen den 22 maj, kl 17.

Vi åker in till stan och går på **Blockmakarens hus**. Det återställda huset berättar om livet i bostadsbristens Stockholm vid 1900-talets början.

År 1917 bor blockmakare Gustav Andersson, hans fru Katarina och deras vuxna söner i huset på **Stigbergsgatan 21**. Gårdshuset hyrs av Emilia Gustavsson, en änka med fem barn.

Huset är nu återställt till hur det såg ut då. Visning genomförs via Stadsmuseet.

Anmälan till Inger Feldhofer senast den 15 maj. Begränsat antal platser.

Blockmakarens hus omkring 1910.

En rolig historia som jag läste i ett medlemsblad:

Kalle har fått arbete på ett järnbruk i Västmanland. Eftersom han är ungarl intar han alla sina måltider på brukets futt (matställe). En dag får han bröd som smakar mögel. Ödmjukt går han fram till mathakets föreståndarinna och frågar:

-Är det här brödet verkligen avsett för människor?

Föreståndarinna ilsknar till och väser:

-Hade det varit på Gustav Vasas tid, så hade du nog ätit brödet med god aptit. Men ni har anspråk ni...

-På Gustav Vasas tid ja, hade vi nog ätit det. Då var det ju färskt, replikerade Kalle.

Historien är hämtad från boken "Humor från arbetsplatser och föreningsliv" av Torvald Karlbom och Eje Lönn.

Påsklekar

Påsklekar var åtminstone vanligt förr. En gammal lek med anor från medeltiden, var äggpickning. Deltagarna får varsitt hårdkokt ägg, som de gärna får måla, och sedan ska man knacka toppen av ägget på motståndarens ägg. Den som längst undviker att skada sitt eget ägg vinner.

Nya medlemmar:

Anette Öhman	Tumba
Filip Berglund	Tullinge
Gun-Britt Larsson	Tullinge
Asta Lindgren	Tullinge

Vi önskar er välkomna till föreningen och hoppas att ni ska trivas hos oss.

Här kommer ett **podd-tips** om man inte kan få nog av ämnet Bödlar:

Bödlarna – poddserie i fyra avsnitt, Sveriges Radio

Alla har väl hört talas om häxprocesserna, avrättningen av Anckarström eller Ander. De flesta har kanske också tänkt inte bara på den dömda utan också på den som utförde avrättningen. Serien ”Bödlarna” i fyra avsnitt berättar om de män som levde i samhällets utkanter

I de två första avsnitten medverkar Annika Sandén, historiker främst inriktad på 1600-talet som skrivit "Bödlar: Liv, död och skam i svenskt 1600-tal". Annika Sandén har också varit och föreläst för oss vid två tillfällen. I avsnitt tre och fyra berättar Isak Lidström, historiker som var hos oss i början av året och berättat om några av de skarprättare som han skildrar i sin bok "De sista bödlarna".

Lyssna på serien Bödlarna via Sveriges Radio <https://sverigesradio.se/bodlarna> eller via Spotify <https://open.spotify.com/show/0Q3zWxFjUi627nJIKl4atI?si=fcc11f54ab3e4189>

Annika Sandén <http://www.annikasanden.se/>

Isak Lidström <https://www.gih.se/om-gih/personal/isak-lidstrom>

Så vill vi i styrelsen önska alla våra medlemmar och läsare

Glad påsk